

מבט לאיראן
12 בפברואר-26 בפברואר,
2017
ד"ר רז צימט

עיקרי הדברים

- ✓ רשת פוקס ניוז האמריקאית דיווחה, כי קאסם סלימאני, מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, ביקר במחצית פברואר במוסקבה ונפגש עם בכירים בממשל הרוסי כדי להביע את מורת רוחה של איראן משיפור הקשרים בין רוסיה לערב הסעודית ולמדינות ערביות נוספות.
- ✓ מתיחות ביחסים בין איראן ותורכיה: משרד החוץ האיראני זימן את שגריר תורכיה בטהראן לשיחת בירור בעקבות הצהרות בכירים תורכים נגד מדיניותה האזורית של איראן והאשמתה בחתרנות שיעית באזור.
- ✓ עלי שמח'אני, מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי, אמר, כי איראן תמשיך לאפשר גם בעתיד למטוסים רוסיים להשתמש במרחב האווירי שלה לצורך תקיפות בסוריה.
- ✓ באסטנה בירת קזחסטאן התקיים במחצית פברואר סבב נוסף של שיחות בין האופוזיציה הסורית למשטר אסד בחסות רוסיה, איראן ותורכיה.
- ✓ נעים קאסם, סגן מזכ"ל חזבאללה, הצהיר כי ארגונו גאה בקשריו עם איראן וקרא למדינות האזור לחזק את קשריהן עם איראן, ששינתה, לדבריו, את פני האזור.
- ✓ נשיא עיראק, פואד מעצום, הגן בריאיון לסוכנות הידיעות האיראנית תסנים ניוז על נוכחותו בעיראק של קאסם סלימאני, מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, וטען כי נוכחותו היא טבעית ומתקיימת במסגרת נוכחות יועצים צבאיים זרים נוספים בעיראק.
- ✓ בטהראן התכנסה ב-21-22 בפברואר 2017 הועידה הבינלאומית השישית לתמיכה באנתיפאדה הפלסטינית. הועידה בהשתתפות בכירי המשטר האיראני ונציגים משמונים מדינות שימשה את באי הועידה להסית נגד ישראל, לקרוא לחיסולה ולהתריס נגד מדינות האזור המוכנות לקיים עימה קשרים.

כללי

■ רשת פוקס ניוז האמריקאית דיווחה כי קאסם סלימאני, מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, לביקור במוסקבה כדי להיפגש עם בכירים בממשל הרוסי. הדיווח מתבסס על גורמי מודיעין מערביים שמסרו, כי מדובר בביקור בן ימים ספורים שנועד להביע את מורת רוחה של איראן משיפור הקשרים בין רוסיה לערב הסעודית ומדינות ערביות נוספות, ובעיקר מעסקאות נשק ומחיזוק הקשרים הכלכליים ביניהן. דובר הקרמלין, דמיטרי פסקוב, סירב להגיב על הדיווח. בשנתיים האחרונות קיים סלימאני לפחות שני ביקורים נוספים במוסקבה, שהתמקדו בהרחבת שיתוף הפעולה הביטחוני והמדיני בין איראן לרוסיה בזירה הסורית (פוקס ניוז, 15 בפברואר 2017).

■ ב-16 בפברואר 2017 השתתף סלימאני בטקס זיכרון שנערך בטהראן לחסן שאטרי (Hassan Shateri), קצין בכיר של משמרות המהפכה שנהרג בפברואר 2013 בתקיפת שיירה, שהובילה אמצעי לחימה לחזבאללה בגבול סוריה-לבנון. התקיפה יוחסה בשעתה לישראל.

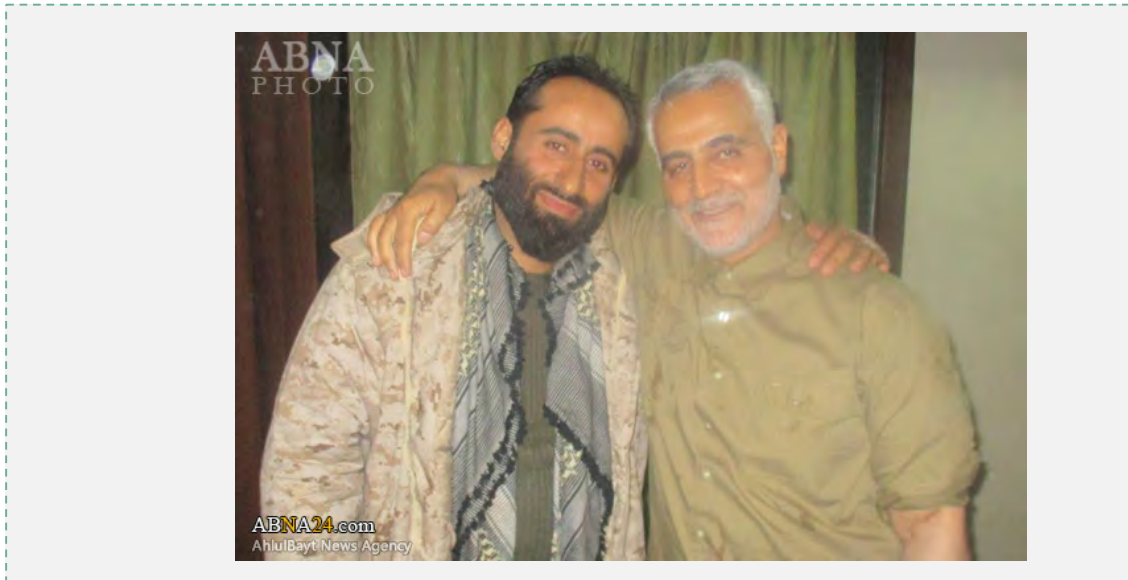
סלימאני בטקס זכרון לחסן שאטרי (דפאע פרס, 16 בפברואר 2017).

■ משרד החוץ האיראני זימן את שגריר תורכיה בטהראן לשיחת בירור בעקבות הצהרות בכירים תורכים נגד המדיניות האזורית של איראן. במהלך ביקורו בבחרין האשים הנשיא רג'ב טאיפ ארדואן את איראן, כי היא חותרת להפיץ לאומנות פרסית בסוריה ובעיראק. במקביל אמר מבלוט צ'בושולו, שר החוץ התורכי, בנאום בוועידת הביטחון, שהתקיימה בשבוע שעבר במינכן, כי איראן מקדמת בדלנות שיעית באזור. בהראם קאסמי (Bahram Qasemi), דובר משרד החוץ האיראני, מתח ביקורת על הצהרות הבכירים התורכים ואמר, כי יש גבול לסבלנותה של איראן ביחס לעמדות תורכיה. הוא ציין, כי מי שתמך בקבוצות הטרור וגרם לשפיכות דמים, להסלמה ולחוסר יציבות באזור אינו יכול להפנות אצבע מאשימה כלפי אחרים (מהר, 20 בפברואר 2017).

■ עלי-אכבר ולאיתי (Ali Akbar Velayati), יועצו לעניינים בינלאומיים של המנהיג העליון, אמר, כי מי שנכנסו לסוריה ולעיראק ללא הזמנה וללא אישור הם תוקפנים וצריכים לצאת ממדינות אלה. עוד הוסיף כי הם יכולים לעזוב בעצמם או שהעמים בעיראק ובסוריה יוציאו אותם משם. דבריו נאמרו בתגובה להצהרות אנטי-איראניות של בכירים תורכים וסעודים בוועידת הביטחון במינכן. במסיבת עיתונאים בתום פגישה עם הדיה ח'לף עבאס, יושבת-ראש הפרלמנט הסורי, אמר ולאיתי, כי תורכיה לא השיגה אף אחד מיעדיה בסוריה (אירנ"א, 21 בפברואר 2017).

המעורבות האיראנית בסוריה ובלבנון

■ שני לוחמים איראנים נהרגו בסוריה בשבועיים האחרונים: מצטפא זאלנז'אד (Mostafa Zalnejad) ממחוז מאזנדראן (Mazandaran) נהרג ב-14 בפברואר 2017 ומהדי נעמאא'י-עאלי (Mehdi Na'maei Aali) ממחוז אלבורז (Alborz) נהרג במחוז חמה ב-11 בפברואר 2017.

מצטפא זאלנז'אד עם מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, קאסם סלימאני (אבנ"א, 14 בפברואר 2017).

■ עלי שמח'אני (Ali Shamkhani), מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי, אמר, כי איראן תמשיך לאפשר גם בעתיד למטוסים רוסיים להשתמש במרחב האווירי שלה לצורך תקיפות בסוריה משום ששתי המדינות מקיימות ביניהן שיתוף פעולה אסטרטגי מלא. הוא ציין, כי איראן מוכנה לכל שיתוף פעולה עם רוסיה בנוגע לסוריה וכי הטיסות הרוסיות בשטח איראן מתבצעות לאחר תכנון ותיאום עם טהראן. לדברי שמח'אני, מפציצים רוסיים עברו לאחרונה במרחב האווירי של איראן, אך לא ביצעו משימות של תדלוק אווירי (פארס, 11 בפברואר 2017). באוגוסט 2016 עשו מטוסי קרב רוסיים שימוש בשדה התעופה הצבאי בעיר המדאן שבאיראן לתקיפת יעדים בסוריה. השימוש פסק אומנם באופן זמני על רקע ביקורת פנימית באיראן נגד ההיתר שניתן לצבא זר לעשות שימוש בבסיס צבאי איראני, אך בכירים איראנים כבר הודיעו, כי איראן עשויה לאפשר שימוש מחודש בבסיס בהתאם לצרכים המבצעיים.

■ בפגישה עם הדיה עבאס, יו"ר הפרלמנט הסורי, שביקרה בשבוע שעבר בטהראן לרגל ועידת התמיכה באנתיפאדה הפלסטינית, אמר הנשיא חסן רוחאני, כי סוריה עומדת בחזית ההתנגדות נגד ישראל וכי תמיכת איראן בעם הסורי תימשך עד לניצחון הסופי במאבק נגד הטרור. עבאס הודתה לרוחאני על תמיכת איראן בסוריה ואמרה, כי אין ספק שאלמלא התמיכה האיראנית, ההתנגדות והניצחון לא היו אפשריים. היא ציינה, כי סוריה מייחסת חשיבות מיוחדת לחיזוק הקשרים עם איראן (פארס, 22 בפברואר 2017). בפגישה עם נביה ברי, יו"ר הפרלמנט הלבנוני, בשולי ועידת התמיכה באינתיפאדה אמר רוחאני, כי אלמלא שיתוף הפעולה של איראן ולבנון עם סוריה, הייתה דמשק הופכת לבירת דאעש באזור (תסנים, 22 בפברואר 2017).

פגישת רוחאני-עבאס (אתר הנשיא, 22 בפברואר 2017).

■ באסטנה בירת קזחסטאן התקיים ב-16 בפברואר 2017 סבב נוסף של שיחות בין האופוזיציה הסורית למשטר אסד בחסות רוסיה, איראן ותורכיה. בראש המשלחת האיראנית עמד חסין ג'אברי אנצארי (Hossein Jaber Ansari), סגן שר החוץ לענייני ערב ואפריקה. בנואם בפני משתתפי השיחות חזר אנצארי על עמדתה הרשמית של איראן המדגישה את הצורך בשמירת לכידותה הטריטוריאלית של סוריה כאחד מעקרונות ההסדר המדיני למשבר במדינה (מהר, 16 בפברואר 2017).

■ מחדד ג'ואד זריף (Mohammad Javad Zarif), שר החוץ האיראני, נפגש במסגרת ועידת הביטחון שהתקיימה במינכן עם שליח האו"ם לסוריה, סטפן דה מיסטורה. כמו כן נפגש שר החוץ עם עמיתו הרוסי, סרגיי לברוב. ודן עימו בהתפתחויות בסוריה וביחסים בין שתי המדינות (אירנ"א, 18 בפברואר 2017).

פגישת זריף – לברוב בשולי ועידת מינכן (אירנ"א, 18 בפברואר 2017).

■ נעים קאסם, סגן מזכ"ל חזבאללה, אמר, כי חזבאללה גאה בקשריו עם איראן וקרא למדינות האזור לחזק את קשריהן עם טהראן כדי להגביר את היציבות האזורית. בכינוס בבירות אמר קאסם, כי איראן שינתה את פני האזור, השיבה את החיוניות לסוגיה הפלסטינית ותמכה בחזבאללה ובסוריה. הוא ציין, כי בזכות תמיכת איראן הצליח הארגון בשנת 2000 להשיג את ניצחונו הראשון נגד "האויב הציוני" ולשחרר את דרום לבנון (פארס, 18 בפברואר 2017).

המעורבות האיראנית בעיראק ובמפרץ

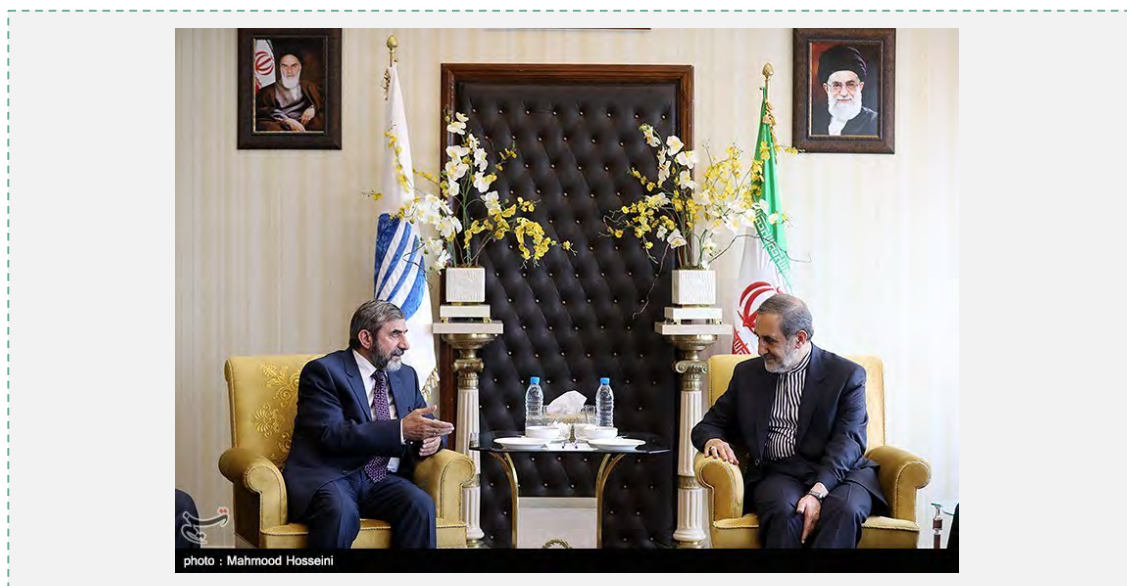
■ פואד מעצום (Fuad Masum), נשיא עיראק, הגן בריאיון לסוכנות הידיעות האיראנית תסנים ניוז, על נוכחותו בעיראק של קאסם סלימאני, מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה. מעצום טען, כי נוכחות סלימאני בעיראק היא "טבעית" ומתקיימת במסגרת נוכחותם של יועצים צבאיים זרים אחרים בעיראק. הוא ציין, כי גם יועצים מארה"ב, צרפת, בריטניה ומדינות אירופאיות אחרות נמצאים בעיראק ולא ניתן לשלול מאיראן את הזכות לשלוח יועצים צבאיים לעיראק. עוד אמר מעצום, כי הקשרים ההיסטוריים בין איראן לעיראק משרתים את האינטרסים של עיראק וכי לעיראק חשוב לקיים יחסים אסטרטגיים עם איראן ולקדם את קשריה עימה משום שהתמיכה האיראנית בעיראק בתחומים שונים, ובהם אספקת נשק וייעוץ צבאי, משרתת את האינטרסים העיראקים (תסנים ניוז, 12 בפברואר 2017).

נשיא עיראק בריאיון ל"תסנים ניוז", 12 בפברואר 2017.

■ מפלגת ההסכמה הלאומית העיראקית האשימה את איראן בהפרת ריבונות עיראק במימיה הטריטוריאליים. בהודעה שפרסמה המפלגה שבהנהגת איאד עלוי (Ayad Allawi), סגן נשיא עיראק לשעבר, ב-15 בפברואר 2017 נאמר, כי איראן חותרת להשתלט על שטחים הנמצאים במחלוקת היסטורית בין שתי המדינות בנתיב המים שאט אלערב במפרץ הפרסי ובחצי-האי פאו שבצדו העיראקי של שאט אלערב. ההודעה קראה לממשלת עיראק ולפרלמנט העיראקי להגיב במהירות ובנחישות ל"תוקפנות האיראנית" ולהגיע להסכמות עם איראן כדי למנוע אובדן הגישה העיראקית למים הבינלאומיים, מה שיסכן את ביטחונה ואת כלכלתה (בגדאד פוסט, 15 בפברואר 2017).

■ צלאח אלדין בהא' אלדין (Saleheddin Bahaeddin), מזכ"ל מפלגת האיחוד האסלאמי של כורדיסטאן העיראקית, ביקר במחצית פברואר 2017 בטהראן ונפגש עם בכירים איראנים. עלי לאריג'אני, יו"ר המג'לס, הדגיש בפגישתו עם בהא' אלדין את הצורך לשמור על אחדותה של עיראק. הוא קרא למפלגות הכורדיות בעיראק להגיע להסכמה ביניהן וציין, כי הפחתת חילוקי הדעות בכורדיסטאן והגברת שיתוף הפעולה בין כורדיסטאן לממשלה המרכזית בבגדאד יסייעו ליציבות ולביטחון בעיראק. גם עלי-אכבר ולאיתי, יועצו הבכיר של המנהיג העליון לעניינים בינלאומיים, הדגיש בפגישתו עם בהא' אלדין, את הצורך בשמירת לכידותה הטריטוריאלית של עיראק. ולאיתי הזהיר, כי פיצולה של עיראק בין השיעים, הסונים והכורדים משרתת את "מזימת אויבי העם העיראקי" ומנוגדת למדיניות בגדאד (אירנ"א; תסנים, 15 בפברואר 2017).

פגישת ולאיתי-בהא' אלדין (תסנים, 15 בפברואר 2017).

■ איתאללה כאט'ם צדיקי (Ayatollah Kazem Sedighi), דרשן תפילות יום השישי בטהראן, הצהיר בדרשה שנשא ב-17 בפברואר 2017, כי תבוסתו של המשטר בבחרין קרובה וכי גורלו של שלטון בית ח'ליפה יהיה כגורלו של השאה המודח של איראן. בהתייחסו למחאה הנמשכת בבחרין אמר צדיקי, כי אזרחי בחרין שואפים לבחירות חופשיות ולעצמאות ואינם מוכנים לקבל רודנות ואין ספק שהם ינצחו (פארס, 17 בפברואר 2017).

המעורבות האיראנית בזירה הפלסטינית

■ בטהראן התכנסה ב-21-22 בפברואר הועידה הבינלאומית השישית לתמיכה באנתיפאדה הפלסטינית. הועידה נועדה לבטא את תמיכת איראן והעולם המוסלמי בעניין הפלסטיני וב"שחרור ירושלים". בוועידה נטלו חלק כ-700 נציגים מ-80 מדינות, ובהם נציגי פרלמנטים מרחבי העולם, פעילי ארגונים בלתי-ממשלתיים וארגונים פרו-פלסטינים ומנהיגי ארגונים פלסטינים. בראש הועידה עמד עלי לאריג'אני, יו"ר המג'לס. הועידה נפתחה בנאום של המנהיג העליון, עלי ח'אמנהאי, ונעלה בנאום של הנשיא חסן רוחאני.

■ בנאומיהם תקפו ראשי המשטר האיראני את ישראל ("הגידול הסרטני") ומדיניותה כלפי הפלסטינים, קראו להמשך "ההתנגדות" עד לשחרורה המלא של פלסטין, הדגישו את מחויבות איראן להמשך התמיכה בפלסטינים ובמאבקם, מתחו ביקורת על נכונותן של כמה ממדינות האזור לקיים קשרים עם ישראל והזהירו מפני הסטת תשומת לב העולם המוסלמי והערבי מהבעיה הפלסטינית למשברים הפנימיים בפניהם ניצב האזור. בנאומו בפתח הועידה אמר ח'אמנהאי, המנהיג העליון כי פלסטין צריכה לשמש ציר האחדות עבור המדינות המוסלמיות חרף חילוקי הדעות הפנימיים בעולם המוסלמי. הוא ציין, כי דרך "ההתנגדות" בלמה את התפשטותו של "המשטר הציוני" וסיכלה את תוכניתו להשתלט על האזור (תסנים, 21 בפברואר 2017).

ח'אמנהאי נושא נאום בפני הועידה (תסנים ניז, 21 בפברואר 2017).